

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ในปัจจุบันประเทศไทยมีการบริโภคเนื้อสัตว์เป็นอย่างมาก และเนื้อสัตว์ยังเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศไทยอีกด้วย การควบคุมมาตรฐานของเนื้อสัตว์ไม่ให้มีการปนเปื้อนของเชื้อโรคต่างๆ และสิ่งปนเปื้อนอื่นๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคภายในประเทศ และให้ได้มาตรฐานของเนื้อสัตว์เพื่อการส่งออกจึงเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งปัจจุบันโรคระบาดที่เกี่ยวข้องกับสัตว์เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคเป็นอย่างยิ่ง การควบคุมการปนเปื้อนเพื่อไม่ให้เข้าถึงผู้บริโภคจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก มาตรการเกี่ยวกับการฆ่าสัตว์ให้ถูกสุขลักษณะ และถูกสุขอนามัย รวมถึงสถานที่ตั้งโรงฆ่าสัตว์ สภาพแวดล้อมภายในโรงฆ่าสัตว์จำเป็นต้องได้รับการดูแลเพื่อให้ได้เนื้อสัตว์ที่มีคุณภาพ ถูกสุขลักษณะ จากการศึกษาพบว่าประเทศไทยยังคงมีโรงฆ่าสัตว์จำนวนมากที่ไม่ได้รับใบอนุญาตตั้งโรงฆ่าสัตว์ ส่วนโรงฆ่าสัตว์ที่ได้รับใบอนุญาตแล้วก็มีจำนวนมากที่มีมาตรฐานในการประกอบการ ไม่เพียงพอกับที่กฎหมายกำหนดไว้ ทั้งมาตรการทางกฎหมายที่กำหนดไว้เกี่ยวกับการตั้งโรงฆ่าสัตว์ การฆ่าสัตว์ การจำหน่ายเนื้อสัตว์ ยังไม่สอดคล้องกับมาตรฐานทางวิชาการที่ควรจะเป็นเพื่อการบริโภค

จากการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับโรงฆ่าสัตว์ตามพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535 พิจารณาเปรียบเทียบกับมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับโรงฆ่าสัตว์ของต่างประเทศแล้ว ประเทศไทยยังมีมาตรฐานการจัดการโรงฆ่าสัตว์ต่ำกว่าที่ต่างประเทศ ซึ่งทำให้การส่งออกเนื้อสัตว์ของไทยไปยังต่างประเทศต้องมีการแข่งขันมากกว่าประเทศอื่น อีกทั้ง อำนาจในการบริหารจัดการเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535 ยังคงมีความสับสน อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีความซ้ำซ้อนกันหลายประการ ประกอบกับการจัดการโรงฆ่าสัตว์นั้นมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับซึ่งมีเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องด้วยกฎหมายฉบับอื่นนั้นยังไม่มีอำนาจเข้าสู่การพิจารณาในการตั้งโรงฆ่าสัตว์ ตลอดจนไม่มีอำนาจเกี่ยวเนื่องไปจัดการถึงกรณีตรวจพบเนื้อสัตว์ที่มีการปนเปื้อนแล้ว

นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการโรงฆ่าสัตว์อีกหลายประการที่ต้องได้รับการแก้ไข ซึ่งปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งของโรงฆ่าสัตว์ในประเทศไทย คือเนื้อสัตว์ที่นิยมบริโภคกันบางประเภทไม่ได้อยู่ภายใต้การควบคุมของพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และ

จำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535 เช่น เนื้อนกกระจอกเทศ เนื้อกระซู่ เป็นต้น กระบวนการเกี่ยวกับการจำหน่ายเนื้อสัตว์ประเภทอื่นๆ ที่ไม่อยู่ภายใต้กฎหมายนั้นไม่จำเป็นต้องได้มาตรฐานแห่งพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535 เนื้อสัตว์ประเภทนี้จึงไม่ได้มาตรฐาน อาจดำเนินการที่ไม่ถูกสุขลักษณะ ประการต่อมาคือการขนย้ายสัตว์ให้ถูกสุขลักษณะนั้นมีผลต่อคุณภาพของเนื้อสัตว์เป็นอย่างมาก แต่ในการขนย้ายสัตว์เพื่อนำไปฆ่าในปัจจุบันยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายใดมากำหนดไว้เพื่อเป็นหลักการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ ทำให้สัตว์ที่ถูกขนออกจากฟาร์มอาจได้รับการกระทบกระเทือน อาจเกิดบาดแผลจากการขนส่งและเกิดการติดเชื้อโรคได้หากยานพาหนะที่ใช้ขนส่งไม่มีมาตรฐานความสะอาดที่เพียงพอ การขออนุญาตฆ่าสัตว์นั้นไม่มีการตรวจสอบและกวดขันกันอย่างจริงจัง การตรวจสัตว์ก่อนฆ่า และหลังการฆ่า ไม่ได้ทำโดยสัตวแพทย์หรือเจ้าหน้าที่ผู้มีความรู้ ความสามารถอย่างแท้จริง การที่กฎหมายยังกำหนดให้มีการฆ่าสัตว์นอกโรงฆ่าสัตว์ได้ ไม่มีการนำระบบตรวจสอบย้อนกลับมาใช้ในโรงฆ่าสัตว์ ระบบการให้ใบอนุญาตนั้นไม่มีการตรวจสอบในการดำเนินการภายหลังจากที่ผู้ประกอบการได้รับใบอนุญาตไปแล้วอย่างจริงจัง ไม่มีการนำระบบการกำหนดระยะเวลาในใบอนุญาตมาใช้ในการควบคุมการประกอบการโรงฆ่าสัตว์เพื่อกวดขันการประกอบกิจการโรงฆ่าสัตว์ของผู้ประกอบการ และปัญหาบทลงโทษและบทกำหนดโทษที่ไม่สอดคล้องกับสภาพความร้ายแรงของการกระทำความผิดและสภาพเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบัน

5.2 ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การจัดการโรงฆ่าสัตว์เป็นไปตามมาตรฐานสากลสอดคล้องกับการดำเนินการและประสานงานของรัฐ ผู้เขียนเห็นว่าควรแก้ไขพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535 รวมทั้งตรากฎกระทรวงเพิ่มเติมมาตรฐานทางกฎหมายเพิ่มขึ้นในเรื่องดังกล่าวต่อไปนี้

5.2.1 การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535 ดังนี้

1) ให้มีผู้แทนจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และผู้แทนจากกระทรวงมหาดไทยเป็นคณะกรรมการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ในการประเมินผลกระทบในการจำหน่ายเนื้อสัตว์แก่ผู้บริโภค การกำหนดให้คณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ในการทำวิจัยทางวิทยาศาสตร์เพื่อกำหนดแนวทางปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานของโรงฆ่าสัตว์

2) แก้ไขขั้นตอนและกระบวนการในการควบคุมตรวจสอบ โดยให้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการพิจารณาทำความเข้าใจเพื่อให้ผู้ที่มีอำนาจในการส่งอนุญาตไปในคราวเดียวกัน โดยให้การยื่นขออนุญาตตั้งโรงฆ่าสัตว์ต้องยื่นต่อนายทะเบียนที่ได้รับการแต่งตั้งจากอธิบดีกรมปศุสัตว์ และให้อธิบดีกรมปศุสัตว์มีอำนาจในการพิจารณาส่งอนุมัติใบอนุญาตเช่นเดิม

3) เพิ่มกระบวนการตรวจสอบกวดขันผู้ประกอบการว่าประกอบกิจการได้ตามมาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ โดยกำหนดระยะเวลาของใบอนุญาตตั้งโรงฆ่าสัตว์ โรงพักสัตว์ และการฆ่าสัตว์ ให้ใบอนุญาตดังกล่าวมีกำหนด 3 ปีนับแต่วันออกใบอนุญาต และให้ผู้ประกอบกิจการต้องมาขึ้นคำขอต่อใบอนุญาต โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าไปตรวจสอบสุขอนามัยในด้านต่างๆ พิจารณาว่าผู้ประกอบการยังคงรักษามาตรฐานตามกฎหมายในการประกอบกิจการโรงฆ่าสัตว์ เพื่อให้โรงฆ่าสัตว์อยู่ภายใต้การควบคุมตรวจสอบเป็นประจำ

4) เพิ่มอำนาจให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ และสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจเข้าไปตรวจสอบดูแลการประกอบกิจการของโรงฆ่าสัตว์ได้

5) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการขออนุญาตขนย้ายสัตว์เพื่อฆ่าไว้ในพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535 ด้วยโดยก่อนจะมีการเคลื่อนย้ายสัตว์เพื่อการฆ่าจะต้องขออนุญาตขนย้ายสัตว์เสียก่อน ทั้งนี้อาจขออนุญาตมาในคราวเดียวกันกับการขออนุญาตฆ่าสัตว์ ควรกำหนดให้มีมาตรฐานของยานพาหนะในการขนส่งของสัตว์แต่ละประเภท และต้องมีการตรวจสอบการพักสัตว์ก่อนฆ่าไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง ทั้งนี้เพื่อให้กระบวนการก่อนการฆ่าสัตว์นั้น ถูกสุขลักษณะ สุขอนามัย

6) แก้ไขบทบัญญัติเรื่องการฆ่าสัตว์นอกโรงฆ่าสัตว์ โดยห้ามมิให้มีการฆ่าสัตว์นอกโรงฆ่าสัตว์ในทุกกรณี

7) แก้ไขบทบัญญัติเรื่องอำนาจหน้าที่ของพนักงานตรวจโรคสัตว์ให้เป็นเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจแต่เพียงผู้เดียวในการตั้งเหตุอันควรสงสัยว่าสัตว์ที่จะทำการฆ่านั้นเป็นโรคหรือไม่เหมาะสมที่จะใช้เนื้อสัตว์นั้นเป็นอาหาร และสั่งการฆ่าสัตว์นั้นไว้เพื่อตรวจพิสูจน์ได้ รวมทั้งการตรวจเนื้อสัตว์หลังการฆ่าให้เป็นอำนาจของพนักงานตรวจโรคสัตว์เช่นเดียวกัน

8) แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจให้แก่เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ในการควบคุมคุณภาพของเนื้อสัตว์จากการขนส่งด้วย ออกกฎกระทรวงกำหนดวิธีการฆ่าสัตว์แต่ละประเภทให้ถูกต้องเหมาะสมกับการฆ่าสัตว์แต่ละประเภทด้วย และคำนึงถึงหลักการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ในขณะที่ฆ่า

9) เพื่อเป็นการป้องปรามมิให้บุคคลใดกระทำความผิด และมีให้ผู้ที่กระทำความผิดและต้องรับโทษแล้วกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก จึงเห็นควรให้มีการแก้ไขบทกำหนดโทษให้สอดคล้องกับสภาพความร้ายแรงของการกระทำความผิดและสภาพเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบัน

5.2.2 การออกกฏกระทรวงโดยอาศัยพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535 เห็นควรเพิ่มเติม ดังนี้

1) ให้มีการออกกฏกระทรวงเพิ่มเติมกำหนดเรื่องการขนส่งสัตว์เพื่อทำการฆ่า กำหนดระยะเวลาในการพักสัตว์ก่อนฆ่าตามวิธีการที่ถูกต้องสุขลักษณะอนามัย

2) ให้มีการออกกฏกระทรวงเพิ่มเติมเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการฆ่าสัตว์แต่ละประเภท ให้เหมาะสมถูกต้องตามหลักวิธีการทางวิทยาศาสตร์

3) ให้มีการออกกฏกระทรวงให้ผู้ประกอบกิจการ โรงฆ่าสัตว์นำเอาวิธีการตรวจสอบย้อนกลับและระบบวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤติที่ต้องควบคุม (ระบบ HACCP) มาใช้ในโรงฆ่าสัตว์ ตามความเหมาะสมของโรงฆ่าสัตว์แต่ละประเภท